

УДК 355.23

**ПСИХОЛАГА-ПЕДАГАГІЧНЫЯ ПРАБЛЕМЫ
ПАДРЫХОЎКІ КУРСАНТАЎ У ВАЕННА-НАВУЧАЛЬНЫХ
УСТАНОВАХ РЭСПУБЛІКІ БЕЛАРУСЬ**

Савік С. А., к.г.н., дацент

*Беларускі нацыянальны тэхнічны ўніверсітэт
Мінск, Рэспубліка Беларусь*

Анотацыя: у артыкуле раскрываюцца асноўныя сацыяльныя, Псіхолога-педагагічныя праблемы падрыхтоўкі курсантаў на военным факультэце ў грамадзянскай ВНУ, прадстаўлены прычыны недахопаў і шляхі вырашэння праблем, якія ўзнікаюць у гэтай сферы.

Ключавыя словы: Рэспубліка Беларусь, Узброеныя Сілы, падрыхтоўка афіцэрскіх кадраў, ваенная адукацыя, курсанты, ваенна-навучальныя ўстановы, вышэйшая ваенная школа.

**PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL PROBLEMS OF
TRAINING CADETS IN MILITARY EDUCATIONAL
INSTITUTIONS OF THE REPUBLIC OF BELARUS**

Savik S. A., assistant professor

Belarusian National Technical University Minsk, Republic of Belarus

Summary: the article reveals the main social, psychological and pedagogical problems of training cadets at the military faculty in a civilian university, presents the causes of shortcomings and ways to solve emerging problems in this area.

Keywords: Armed Forces, officer training, military education, cadets, military educational institutions, higher military school.

Уводзіны. Падрыхтоўка афіцэраў – адно з найважных кірункаў развіцця Узброеных Сіл Рэспубліка Беларусь. Пры гэтым надаецца вялікая ўвага не толькі ваенна-прафесійнай падрыхтоўкі афіцэраў, але і фармаванню ў іх сур'езнага дачынення да ўласнай прафесіі. Таму прыярытэтным кірункам дзейнасці камандавання і прафесарска-выкладніцкага складу вайскова-навучальных устаноў у

грамадзянскіх ВНУ рэспублікі з'яўляецца паспяховы давол сацыяльных і псіхалага-педагагічных праблем, што ўзнікаюць у рыхтоўлі курсантаў – будучых афіцэраў.

Асноўная частка. Уласнае тое, што аб'ектам вывучэння стала сістэма рыхтоўлі афіцэраў для Ўзброеных Сіл Рэспублікі Беларусь злучана з роллю афіцэрскіх кадраў у жыцці нашай краіны. Афіцэрскі корпус – грунт войска, важная апора краіны [1, ст. 14].

Фармаванне афіцэра – патрыета ўласнай Айчыны – асноўная мэта рыхтоўлі афіцэраў для Ўзброеных Сіл Рэспублікі Беларусь. У сучаснай вайне на першае месца высоўваецца чалавек, яго маральна-маральныя якасці, гатовасць выканаць заданне, каханне да Радзімы. Пра гэта красамоўна кажуць факты і паказваюць падзеі вайсковых канфліктаў у Лівіі, Сірыі, Іраку, Афганістане на Украіне і Нагорным Карабаху.

Вайсковая спецыяльнасць – адрозніваецца ад усіх іншым, перш за ўсё тым, што яна дапускае выкананне баявога задання, у тым ліку і цаной уласнага жыцця. Паміраць за грошы няможна. Паміраць можна толькі за ідэю», – паказвае ў сваім артыкуле «Наймiт – не абаронца Бацькаўшчыны» расійскі палiтолаг А. А. Храмчыхiн [2, ст. 3].

Грамадзянскі чалавек, які не мае спецыяльнай вайскавай падрыхтоўкі, да пэўнай пары можа выконваць абавязкі камандзіра, дый той недоўгачасовы час. Як паказвае практыка, як толькі ўзнікаюць цяжкасці, адразу выяўляюцца недастатковыя веды вайскавай справы, і не падрыхтаванасць да пераадолення нягод службы [3, ст. 10].

Значнасць сацыяльных і псіхалага-педагагічных аспектаў у падрыхтоўкі курсантаў на вайсковым факультэце ў грамадзянскай ВНУ абумаўляецца: на грамадска-дзяржаўным роўні патрэбай паляпшэння вайскова-прафесійнай падрыхтоўкі будучых афіцэраў; на сацыяльна-педагагічным роўні якія вырастаюць патрэбамі да якасці падрыхтоўкі курсантаў вайскова-навучальных устаноў, здольных бараніць са зброяй у руках інтарэсы краіны, грамадства; на тэарэтыка-метадалагічным роўні патрэбай фармавання тэарэтычнай базы падтрымання імкнення курсантаў да якаснага навучання ў сценах вайскова-навучальнай установы на працягу ўсяго перыяду навучання; на метадыка-тэхналагічным роўні

патрэбай распрацоўкі прыдатнага механізма паспяховай дзейнасці курсантаў вайскова-навучальнай установы ў грамадзянскіх ВВУ.

Праведзеныя даследаванні роўня прафесійнага станаўлення курсантаў, у тым ліку, і маладых афіцэраў, паказваюць на тое, што ў сэння маральныя і маральна якасці дадзеных вайскоўцаў, а таксама ровень іх матывацыі да вайсковай службы, не адпавядаюць вымогам войскаў. Дадзеная неадпаведнасць па істоце – ключавая сацыяльная і псіхалага-педагагічная супярэчнасць у падрыхтоўкі курсантаў.

Усе гэта абумоўлена нястачамі дзейных праўных нормаў пра праходжанне вайсковай службы, недастатковым фінансаваннем вайсковага навучання ў найвысокай вайсковай школе, невысокім роўнем матэрыяльна-тэхнічнай базай вайскова-навучальных устаноў і г. д. Трэба адзначыць, што нястачы ёсць і ў самай арганізацыі самага навучальна-адукацыйнага працэсу. На эфектыўнасць працы сістэмы падрыхтоўкі афіцэрскіх кадраў для Ўзброеных Сіл Рэспублікі Беларусь аказваюць вялікі ўплыў, як унутраныя і знешнія фактары. Да ўнутраных ставяцца: арганізацыя і сам змест навучальна-выхаваўчага працэсу; побыт курсантаў; умовы навучання і службы.

Аktуальнымі заданнямі псіхалага-педагагічнай падрыхтоўкі ў вайскова-навучальных установах лічацца: фармаванне адпаведнай вайскова-прафесійнай кіраванасці асобы курсанта – будучыні афіцэра; падвышэнне матывацыі курсантаў у навучальна-службовай сферы; вывучэнне цяжкасцяў, з якімі курсанты сутыкаюцца падчас навучання і службы і іх уплывам на псіхіку будучых афіцэраў; дасягненне моцных навыкаў валодання баявой тэхнікай і зброяй; забеспячэнне высокай фізічнай рыхтоўлі, сілавой і хуткаснай цягавітасці, магчымасці выносіць доўгія па працягласці фізічныя нагрукі; фармаванне здольнасцяў узаемадзяння і камунікацыі падчас масавай і групавой дзейнасці; навучанне спосабам кіравання ўласным псіхічным станам і метадамі ўплыву на свой стан у складаных службовых сітуацыях, прыемам мабілізацыі дадатковых псіхалагічных здольнасцяў для пераадолення гэтых цяжкасцяў.

Асноўныя шляхі развязку сацыяльных і псіхалага-педагагічных праблем у падрыхтоўлі курсантаў на вайсковым факультэце ў грамадзянскай вышэйшай навучальнай установе, на наш пагляд, наступныя: узрост роўня прафесійнай рыхтоўлі прафесарска-

выкладніцкага складу ва ўмовах пашырэння ўзаемадзеяння вайсковых і грамадзянскіх ВНУ; паскораная профадаптацыя, насамперш курсантаў 1–2 курсаў; развіцце і фармаванне у будучых ваенных спецыялістаў прафесійна важных асобавых якасцяў, вайскова-прафесійнай накіраванасці асобы; далейшае развіцце ўсяго адукацыйнага працэсу у ВНУ што дазволіць падняць на больш высокі ровень вайскова-прафесійную кампетэнтнасць будучых афіцэраў; найлепшае выкарыстанне групавых, калектыўных, і індывидуальных формаў арганізацыі адукацыйнага працэсу ва ўмовах, калі актыўна праходзіць працэс інтэграцыі грамадзянскіх і вайсковых ВНУ.

Заклучэнне. У сувязі з тым, што ўзрастаюць з года ў год патрабаванні да падрыхтоўкі афіцэрскіх кадраў, удумлівы, пісьменнае і своечасовае дазвол якія ўзнікаюць сацыяльных і псіхалага-педагагічных праблем спрыяе правядзенню якаснага адукацыйнага працэсу ў ваенна-навучальных установах у грамадзянскіх вну рэспублікі.

Вышэйшае ваенная адукацыя і забяспечанасць афіцэрскімі кадрамі, працягваюць заставацца ў пачатку XXI стагоддзя прыярытэтным напрамкам будаўніцтва айчынных Узброеных Сіл, з'яўляюцца адной з асноватворных каштоўнасцяў беларускага грамадства і адносяцца да ліку асноўных індыкатараў (паказчыкаў) стану нацыянальнай бяспекі Рэспублікі Беларусь [4, ст. 25].

Спіс выкарыстаных крыніц

1. Жадобин, Ю. Меня радуют офицеры / Ю. Жадобин // Красная Звезда. – 2010. – 28 июля. – С. 14.
2. Храмчихин, А. Наемник – не защитник Отечества / А. Храмчихин // Военно-промышленный курьер. – 2010. – № 19. – 19–25 мая. – С. 3.
3. Печуров, С. Военные профессионалы в США: взгляд изнутри / С. Печуров // Военно-промышленный курьер. – 2010. – № 26. – С. 10.
4. Об утверждении Концепции национальной безопасности Республики Беларусь: Указ Президента Респ. Беларусь, 9 нояб. 2010 г., № 575 // Нац. реестр правовых актов Респ. Беларусь. – 2010. – № 276. – 1/12080.